

Wstęp

Rok 2016 był wyjątkowy w historii relacji polsko-czeskich, głównie tych naukowych, ale przecież nie tylko. W ubiegłym roku odbył się bowiem I Kongres Czechoznawstwa Polskiego. W jego przebieg włączyło się także cieszyńskie środowisko akademickie, reprezentowane przez Komisję ds. Stosunków Polsko-Czeskich i Polsko-Słowackich Oddział PAN w Katowicach, oraz Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”. W różnych częściach Polski, głównie na Śląsku – Dolnym i Górnym, odbyło się wiele wydarzeń będących częścią składową Kongresu. 25 listopada 2016 roku w Cieszynie zorganizowano konferencję nt. „Polacy i Czesi w mediach”. Tom IV serii „TRANSCARPATICA” został w całości poświęcony podjętej podczas konferencji problematyce. Poszczególne artykuły stanowią poszerzoną wersję referatów wygłoszonych podczas tej konferencji, która w symboliczny sposób kończyła I Kongres Czechoznawstwa Polskiego.

W prezentowanych w tomie artykułach podjęto problematykę przedstawiania polsko-czeskich relacji w mediach, choć każdy z autorów oświetlił to zjawisko z innej strony. Marcin Dębicki i Alicja Leix zajęli się problematyką raczej negatywnego (niestety, chciałoby się powiedzieć) obrazu Polaków i Polski w czeskich mediach. Rekonstruując historyczne podłoże takiego stanu rzeczy, autorzy wskazują zarazem potencjalne źródła odmiany tego negatywnego wizerunku. Bogusław Dziadzia analizuje proces wytwarzania rzeczywistości poprzez media. Autora interesuje przede wszystkim problematyka polsko-czeskich relacji prezentowanych w mediach. Dla medioznawcy to zapewne truizm, że rzeczywistość prezentowana w mediach jest konstruktem, projekcją, a medialne narracje są czymś innym niż rzeczywistość, którą mają przedstawiać. Odbiorcy medialnych komunikatów (zarówno „tradycyjnych”, jak i tzw. nowych mediów) niestety niezbyt często mają tego świadomość. Maria Maršálková podejmuje próbę rekonstrukcji obrazu czeskiego katolicyzmu – co istotne, już po roku 1990 – transmitowanego przez polską prasę. Tom kończy artykuł Tomasza Balcara poświęcony obecności Euroregionu Śląsk Cieszyński w świadomości

jego mieszkańców. Jednym z podjętych przez autor wątków jest obecność Euroregionu w mediach, decydująca o jego rozpoznawalności.

Niniejsze wprowadzenie zakończę osobistym wspomnieniem. Przygotowując się do krótkiego wystąpienia podczas konferencji *Polacy i Czesi w mediach*, sięgnąłem do artykułu Mirosławy Pindór, opublikowanego w pracy *Z przeszłości i współczesności kształcenia pedagogicznego w Cieszynie*¹. Czytając ten artykuł, zdałem sobie sprawę, że rok 2017 będzie rokiem 25-lecia Komisji ds. Stosunków Polsko-Czeskich i Polsko-Słowackich Oddział PAN w Katowicach. Uroczyste posiedzenie Komisji z okazji 25-lecia jej istnienia odbyło się 5 czerwca 2017 roku. Międzynarodowe relacje buduje się, oczywiście, także przez media, tym bardziej że żyjemy w rzeczywistości, w której ważną rolę odgrywają symulakra (termin spopularyzowany przez Jeana Baudrillarda) – świat pozorów udających rzeczywistość. Podczas konferencji można jednak było sobie zdać sprawę z tego, że rozmawiając o mediach nie poprzez media, ale wchodząc w bezpośrednie relacje, docieramy do tej najważniejszej przestrzeni – przestrzeni spotkania „twarzą w twarz”, przestrzeni, której nigdy nie zastąpią nawet najbardziej wpływowe media.

Andrzej Kasperek

---

¹ Zob. M. PINDÓR, *W kręgu aktywności towarzystw i komisji naukowych w cieszyńskim środowisku uczelnianym*, [w:] *Z przeszłości i współczesności kształcenia pedagogicznego w Cieszynie*, red. R. MRÓZEK, U. SZUŚCIK, Katowice 2013, s. 162–186.